

A hospice betegellátó tevékenység áttekintése, 2007 (a Magyar Hospice-Palliatív Egyesület statisztikai adatfelmérése alapján)

2007-ben 56 betegellátó szervezet végzett hospice tevékenységet Magyarországon, az alábbi szervezeti megoszlásban:

- 12 hospice bentfekvő részleg (171 ágyal)
- 34 hospice házigondozó csoport
- 6 ápolási otthonban ill. idősek otthonában hospice jellegű ellátás (51 ágyal)
- 4 hospice mobil team (kórházi, ill. intézményi hospice támogató csoport)

Összesen 222 hospice ágy volt 2007-ben, 5 ágyal több mint 2006-ban

Hospice/palliatív bentfekvő részlegek, 2007¹

1. Gyula, Pándy Kálmán Kórház	(1994)	20 ágy
2. Budapest, Szent László Kórház	(1995)	10 ágy
3. Miskolc, Semmelweis Kórház	(1995)	20 ágy
4. Budapest, MAZSIHISZ Szeretetkórház	(2001)	10 ágy
5. Pécs, Irgalmas Hospice	(2004)	18 ágy
6. Pécs, megyei Kórház	(2004)	5 ágy
7. Eger, Markhot F. Kórház	(2004)	20 ágy
8. Esztergom, Vaszary F. Kórház	(2004)	10 ágy
9. Budapest Hospice Ház	(2005)	10 ágy
10. Nagykanizsa, Városi Kórház	(2006)	9 ágy
11. Nagyatád, Városi Kórház	(2007)	15 ágy
12. Budapest, Korányi Kórház	(2007)	24 ágy
Összesen:		171 ágy

Ápolási otthonok és idősek otthonai, ahol hospice ellátás folyik, 2007

1. Sóstó, Idősek Otthona	(1997)	10 ágy
2. Sellye, Ápolási Intézet	(1998)	4 ágy ²
3. Szederkény, Időskorúak Otthona	(1999)	5 ágy
4. Tatabánya, Nefelejcs Ápolóház	(1999)	5 ágy
5. Hajdúböszörmény, Idősek Otthona	(2002)	15 ágy
6. Debrecen, Szent Erzsébet Hospice	(2003)	12 ágy
Összesen:		51 ágy

Hospice házi gondozást végző szervezetek, 2007

1. Bp., Magyar Hospice Alapítvány	(1991)
2. Szombathely, Hospice Alapítvány	(1992)
3. Miskolc, Erzsébet Hospice Alapítvány	(1994)
4. Tatabánya, Hospice Szeretetszolgálat Alapítvány	(1994)
5. Debrecen, Szent Erzsébet (volt Ispotály) Hospice	(1994)
6. Székesfehérvár, Help 17.Bt. Ápolási Szolgálat	(1995)
7. Nagymaros, Pax Corporis Alapítvány	(1995)
8. Pécs, Szociális Háló Egyesület	(1996)
9. Óbuda-Békásmegyér Önkormányzat	(1997)
10. Kecskemét, Ölelő Kéz Alapítvány	(1995)
11. Ruzsa, Bánfi Szakápolási Szolgálat	(1999)
12. Kaposvár, Nevitt Otthonápolási Szolg.	(1999)
13. Szegedi Hospice Alapítvány	(2002)

¹ Zárójelben az alakulás, illetve a hospice ellátás elkezdésének éve látható

² 2007 áprilisától beszüntették a hospice tevékenységüket

14. Pécs-Baranyai Hospice Alapítvány	(2004)
15. Békéscsaba, Csahó Eü.Bt	(2004)
16. Mártély, Csernai Kft	(2004)
17. Recsk, Rencia Bt	(2004)
18. Eger, Agria 2000 Kft	(2004)
19. Esztergom, Vaszary Kolos Kórház	(2004)
20. Mátraterenye, Koher Bt.	(2004)
21. Salgótarján, NRG-i	(2004)
22. Salgótarján, Tábita Bt	(2004)
23. Nagykanizsa, Ápoló Kéz	(2004)
24. Zalaegerszeg, Mónika Kft	(2004)
25. Budapest, Szent Rita Kft.	(2004)
26. Százhalombatta, Gondoskodás 2000 Bt.	(2004)
27. Szolnok, Morpheus Kft	(2005)
28. Novaj, Menedékhely Alapítvány	(2005)
29. Szeged, Gondoskodás 2003 Bt	(2005)
30. Ercsi, Benedikt 2001 Eü. Kft	(2005)
31. Majosháza, Református Egyházközségek	(2005)
32. Cegléd, Homecare 2002 Bt	(2005)
33. Váci Homecare Bt	(2005)
34. Veszprém, Fehér Galamb Alapítvány	(2005)

Hospice mobil team-ek (intézményi támogató csoportok), 2007

1. Dombóvár, „Életet az éveknek” Alapítvány	(2001)
2. Dombóvár, Alkony-Támasz Alapítvány	(2001)
3. Budapest, Magyar Hospice Alapítvány	(2001)

Változások 2006-hoz viszonyítva: megszűnt a budapesti MÁV Kórház hospice részlege, valamint lecsökkent a Baranya megyei Kórház hospice ágyszáma 5-re. Ugyanakkor új osztályként jelent meg a nagyatádi városi kórház hospice osztálya 10 ágygal, valamint az Országos Korányi TBC és Pulmonológiai Intézet Hospice-Palliatív Osztálya 24 ágygal

OEP finanszírozást 39 szervezet kapott hospice ellátásra: 11 bentfekvő hospice osztály (részleg), és 29 otthoni ellátó csoport. Az OEP finanszírozás a 43/1999-es finanszírozási kormányrendelet 8. melléklete alapján a krónikus ellátások címszó alatt, kiemelt rehabilitációs ellátásként történt a bentfekvő részlegek esetében (1,5-ös szorzó), az otthoni hospice ellátás esetében az otthoni szakápolás 1,2-es szorzójával. .

2007-ben 3623 volt az ellátott hospice betegek száma a 2007-ben adatot szolgáltató 35 szervezet szerint (1991 és 2007 között összesen **25.941**). Ebből a bentfekvő részlegek 1499, az otthoni hospice szolgálatok 1873 hospice beteget láttak el. A daganatos betegek aránya 92 % volt, az átlagos gondozási idő 40 nap. A bentfekvő részlegekben az ágykihasználtság 80,9%-os, a bekerülésre várakozási idő egy hét körül van, a halálozási arány 73,9%-os. A bentfekvő részlegekben összesen 68 beteget utasítottak el helyhiány miatt. Az otthoni ellátó szolgálatokban az ellátott napok száma 60.242, a halálozási arány 74,5%-os, az otthon bekövetkezett halálozás 63,8%, és összesen 20 beteget utasítottak el kapacitáshiány miatt.

Az otthoni hospice tevékenység %-os megoszlása a következő:

Ápolás: 58,85%; tartós fájdalomcsillapítás: 24,3%; gyógytorna: 3,15%; fizioterápia: 0,86%, szociális tevékenység: 2,99%; diétás gondozás: 1,4%; mentálhigiénés tevékenység: 3,27%; gyógyszerelés, palliatív terápia: 5,18%. Sajnos az arányok még mindig nem tükrözik igazán a hospice ellátás komplexitását.

A leggyakoribb daganatos betegség diagnózisok: légzőrendszeri, emésztőrendszeri, emlő- és fej-nyak tumorok. A daganatos betegségeken kívül elsősorban különböző szív- és érrendszeri megbetegedések szerepeltek diagnózisként.

Komplex tevékenységet három városban: Budapesten, Miskolcon és Pécsen találhatunk. A Budapest Hospice Ház (Magyar Hospice Alapítvány) a bentfekvő részlegen és a házi gondozás koordinációs központján kívül helyt ad fájdalomambulanciának, pszichoonkológiai rendelésnek, telefonos lelkisegély-szolgáltatásnak, gyászcsoporthoz és nappali szanatóriumnak is. A miskolci Erzsébet Hospice Otthon (Erzsébet Hospice Alapítvány) is hasonló szolgáltatásokat működtet. Pécsen bentfekvő, házi és szociális ellátás, valamint oktatási központ működik.

A személyi ellátottság a következőképpen változott az elmúlt években:

Hospice személyzet, 1995 (11 szervezet)	Hospice személyzet, 2006 (55 szervezet, 52 adatszolgáltató)	Hospice személyzet, 2007 (56 szervezet, 35 adatszolgáltató)
22 orvos	104 orvos	95 orvos
74 nővér	524 nővér	435 nővér
8 gyógytornász	79 gyógytornász	62 gyógytornász
10 pszichológus	57 pszichológus/mentálhigiénikus	47 pszichológus/mentálhigiénikus
28 önkéntes	140 önkéntes	95 önkéntes
6 lelkész	40 lelkész	31 lelkész
7 szociális munkás	41 szociális munkás	37 szociális munkás
5 dietetikus	40 dietetikus	34 dietetikus
11 adminisztrátor	44 adminisztrátor/koordinátor	43 adminisztrátor/koordinátor
2 foglalkozás terapeuta	11 foglalkozás terapeuta	7 foglalkozás terapeuta
	9 gyászolókat segítő	8 gyászolókat segítő
	4 mentőtiszt	4 mentőtiszt
		1 fizioterápiás asszisztens
Összesen: 321 fő	Összesen: 1093 fő	Összesen: 899 fő

A hospice minimumfeltételekről szóló rendelet (15/2004. (III.8.) ESZCSM rendelet) előírja a tanfolyami végzettséget minden hospice munkatárs számára. Az adatszolgáltatás szerint a hospice-okban dolgozók közül az orvosok 61%-a, az ápolók 74%-a, a gyógytornászok 61%-a, a pszichológusok/mentálhigiénikusok 67%-a, az önkéntesek 74%-a, a lelkészek 26%-a, a szociális munkások 35%-a, a dietetikusok 44%-a, az adminisztrátorok/koordinátorok 65%-a, a foglalkozásterapeuták 43%-a és a gyászolókat segítő 75%-a végzett hospice tanfolyamot vagy palliatív továbbképzést. Ezek a százalékok összességében alacsonyabbak, mint az előző évben, de adatszolgáltató is kevesebb volt.

A működés forrásait tekintve az OEP támogatás csak mintegy 50%-át teszi ki a valódi hospice ellátásnak, és az igazi, minőségi hospice működéshez szükséges az egyéb források keresése is. Az OEP finanszírozással nem rendelkező szociális és egyéb támogatásból tartják fenn magukat, de a 35 adatközlő közül 20 jelezte, hogy egyéb forrást is felhasználtak 2007-ben:

Hospice szolgálat neve (hospice tevékenység kezdete)	Egyéb források
Magyar Hospice Alapítvány (1991)	Adományok, SZJA 1%-a
Szombathelyi Hospice Alapítvány (1992)	Önkormányzat, pályázatok (NCA), SZJA 1%-a,

	vállalkozók, magánszemélyek adományai, gyógyszercégek
Miskolc, Erzsébet Hospice Alapítvány (1994)	Pályázatok, adományok, SZJA 1%-a
Debrecen, Szent Erzsébet Hospice Házi Beteg gondozás (1994)	Szt. Erzsébet Otthon támogatása
Miskolc, Erzsébet Hospice Otthon (1995)	Alapítványi támogatás
Budapest, László Kórház (1995)	Alapítványi támogatás
Pécs, Szociális Háló Egyesület (1996)	Pályázatok, adományok
Kaposvár, Nevitt Cindy Szolgálat (1996)	Vállalkozói támogatás, alapítványi támogatás
Sóstói Idősek Otthona, Hospice Részleg, Naplemente Alapítvány (1997)	Pályázatok, magánszemélyek támogatása, SZJA 1%-a
Tatabánya, Nefejejs Ápoló Ház (1999)	Alapítványi támogatás, SZJA 1%-a
Budapest, MAZSIHISZ Kórház (2004)	Alapítványi támogatás
Pécs, Betegápoló Irgalmas Rend, Hospice (2004)	Irgalmas rend támogatása
Zalaegerszeg, Mónika Bt (2004)	Alapítványi támogatás
Pécs-Baranyai Hospice Alapítvány (2004)	Önkormányzati támogatás, adományok, SZJA 1%-a
Budapest, Szent Rita Szolgálat (2004)	Adományok
Százhalombatta, Gondoskodás 2000 (1997)	Adományok, képzésből származó bevételek
Budapest Hospice Ház (2005)	Pályázatok, vállalkozók, magánszemélyek adományai
Szeged, Gondoskodás 2003 (2005)	Alapítványi támogatás
Majosháza, Református Egyházközség Szolgálat (2005)	Pályázat (NCA), egyházi támogatás
Veszprém, Fehér Galamb (2005)	Adományok, SZJA 1%-a

A szervezetek által kiemelt legfőbb nehézségek az alábbi problémák köré csoportosulnak:

1. anyagi források szűkössége, alulfinanszírozás, forráshiány (pl. nagy területeken irreálisan alacsony az utazási költségekre fordított támogatás)
2. képzett szakemberek hiánya és az ebből fakadó túlterheltség (idén kiemelkedő a nővérhiányra való hivatkozás)
3. a rászorulóknak nehezen találják meg a szolgáltatást, későn veszik igénybe, illetve a házi orvosok egy része még mindig elzárkózik az ellátás elrendelésétől
4. egy beteg egyféle ellátást vehet igénybe naponta, ha többfajta kezelést kap a beteg, akkor is csak egyet finanszíroz az OEP
5. a személyzet pszichés kifáradása
6. kevés a hospice ágy, illetve az otthoni hospice ellátásban több - OEP által finanszírozott - hospice napra lenne szükség a területen (máshol a szemléleti problémák miatt nem tudják kihasználni a napi keretet)
7. az infúziós terápia és a palliatív szakorvos gyógyszerfelírási korlátozottsága

1. sz. melléklet: Hospice képzések, 2007

szervező	akkreditált alapképzés	akkreditált továbbképzés ápolóknak	akkreditált orvosképzés	egyéb akkredi- tált képzés	1 napos tovább- épzés	hospice szakápoló képzés	nem akkreditált képzés
Budapest MHPE - ETI	2 - 46 fő					19 fő	
Miskolc, EHA	1 Miskolc, 43 fő, 1 Szolnok, 32 fő	1 Miskolc, 32 fő 1 Szolnok, 32 fő	"Palliatív Műhely", 8x2 óra, 10 fő				
Magyar Hospice Alapítvány			Budapest, "Komplex palliatív ellátás az orvosi gyakorlatban 10 óra, 25 fő				Budapest, 1 gyógy- tornász 17 fő 2 önkéntes, 66 fő
Nagyatád	1 - 29 fő	1 - 29 fő					
Nyíregyháza- Sóstó					1 - 100 fő		
Pécs, Szociális Háló	5 - 177 fő	2 - 76 fő		2 tréning - 65 fő		12 fő	
Eger, Agria 2000							2 - ápolók
Mátraterenye, Koher Bt	1 - 17 fő						
Zalaegerszeg, Mónika Bt							12/16 fő
Majosháza REDUKIDI					1 - 46 fő		

Összeállította: Magyar Hospice-Palliatív Egyesület
www.hospice.hu